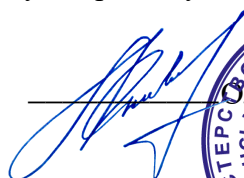

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Херсонського державного
університету

Олександр СИВАКОВСЬКИЙ

« 22 » вересня 2023 р.

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
ПРАКТИКИ**

Факультет української й іноземної філології та журналістики

**Кафедра англійської філології та світової літератури імені
професора Олега Мішукова**

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія

**Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська**

**Освітня програма Філологія (германські мови та літератури (переклад
включно))**

Курс 2, 3, 4

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Форма навчання денна, заочна

ПОГОДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-
педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

« ____ » _____ 2023 р.

Івано-Франківськ 2023 р.

Програму розроблено:

1. Кіщенко Ю.В., к. пед. н., доцент кою кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова

Програму розроблено на основі освітньої програми «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно))», затвердженої 25.06.2020р. Вченою радою Херсонського державного університету.

Деканеса факультету _____

Ірина ГОШТАНАР

Затверджено на засіданні кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова
Протокол № 1 від «25» серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри _____

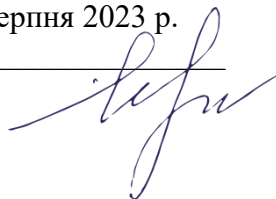

Юлія КІЩЕНКО

Схвалено науково-методичною радою факультету

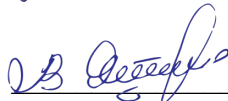
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Голова ради _____

Ірина ГАЙДАЄНКО

Керівниця навчального відділу _____

Яценко В.Ф.

1. ВСТУП

Практика є невід’ємним складником процесу підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та різновидом навчальних занять, що забезпечують якісну професійно-практичну підготовку студентів.

Мета практики й зміст кожного етапу тісно взаємопов’язані й спрямовані на вирішення єдиного завдання – формування практичного досвіду щодо вирішення конкретних професійних задач. У період практики закладаються основи досвіду професійної діяльності, практичних умінь і навичок, професійних якостей особи фахівця. Цей етап значною мірою визначає професійне становлення майбутнього фахівця.

Організацію й проведення практики регламентовано Законом України «Про вищу освіту»; наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 08 квітня 1993 року № 93; наказом ректора ХДУ «Про затвердження Положення про проведення практики студентів Херсонського державного університету» від 02 червня 2017 року № 337-Д; навчальними планами спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців; робочими навчальними планами спеціальностей ХДУ.

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Курс	Семестр	Вид практики	Тривалість проведення (тижнів)	Термін проведення	База практики	Відповідальний підрозділ
2	4	навчальна (мовна)	4	денна форма 01.02.24 - 28.02.24 заочна форма 12.02.24 - 08.03.20 24	кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, ХДУ	кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова
3	6	навчальна (педагогічна)	2 1 день	денна форма 01.02.24- 14.02.24 заочна форма 01.02.202 4	кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, ХДУ	кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова
4	7	виробнича (педагогічна, перекладацька)	8	денна форма 06.11- 29.12.23	заклади загальної середньої освіти м. Херсона та інших міст України; бюро перекладів та інші установи, які потребують послуги перекладача;	кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, кафедра педагогіки імені

			4	заочна форма 02.10- 27.10.23	кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, ХДУ	професора Є. Петухова
4	8	виробнича	2	денна форма 01.02.24- 14.02.24 заочна форма 08.02.20 24- 21.02.20 24	кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова	кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ПРАКТИК

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті визначено головну мету, яка полягає у створенні умов для особистісного розвитку та творчої самореалізації кожного громадянина України, формуванні покоління, здатного навчатися впродовж усього життя, створювати та розвивати цінності громадянського суспільства; здатності консолідації української нації, інтеграції України в європейський і світовий простір як конкурентоспроможної та процвітаючої держави. Велику роль у розв'язанні цих завдань відіграють професія вчителя та професія перекладача.

Професійна підготовка – багатофакторний процес, всі компоненти якого знаходяться між собою в складних взаємодоповнюючих і взаємозумовлених відносинах – це цілеспрямована діяльність, що представляє єдність змісту, структури, мети навчання і виховання, сукупність психологічних і моральних якостей особистості, знань, умінь, навичок, філологічних і педагогічних здібностей, набуття яких дає можливість формувати позитивну мотивацію студентів до майбутньої професійної діяльності, сприяє оволодінню ними необхідним обсягом загально-культурних, психолого-педагогічних і спеціальних знань, дозволяє викладати філологічні дисципліни й виконувати пошуково-дослідну і виховну роботу.

Практична підготовка студентів Херсонського державного університету здійснюється шляхом проходження ними практики у структурних підрозділах університету, що забезпечують виконання програми практики, в закладах загальної середньої освіти, в бюро перекладів та інших установах, які потребують послуги перекладача.

Практика студентів є невід'ємною складовою підготовки висококваліфікованих кадрів. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, як загальних, так і фахових компетентностей за обраною спеціальністю.

Метою практик є формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах професійної діяльності, оволодіння сучасними методами, формами організації праці в галузі обраної спеціальності.

Завдання практик:

- 1) закріплення й поглиблення знань із фахових і психолого-педагогічних дисциплін у процесі їхнього застосування під час розв'язання конкретних завдань навчального, виробничого або науково-дослідного характеру;
- 2) створення ситуацій, що сприятимуть усвідомленню мовознавчих, літературознавчих, педагогічних процесів;
- 3) вироблення навичок адаптації в колективі в процесі трудової діяльності;
- 4) ознайомлення з сучасними формами, методами, прийомами організації праці у філологічній/перекладацькій та педагогічній галузі;

- 5) формування практичних навичок самостійного виконання професійних завдань у реальних життєвих або виробничих умовах;
- 6) виховання потреби в самоосвіті й професійному вдосконаленні;
- 7) формування навичок науково-дослідної роботи в процесі збирання й вивчення мовознавчого та педагогічного матеріалу;
- 8) закріплення навичок дотримання норм академічної доброчесності.

Навчальна (мовна) практика II курс (4 тижні)

Навчальну практику слід розглядати як одиницю освітнього процесу, яка вміщує всі його основні особливості. Якість мовної практики та її ефективність залежать від її структури, методу, змісту, логіки та прийомів роботи, які мають бути комунікативно спрямовані.

Предметом навчальної (мовної) практики є англійськомовне писемне мовлення.

Оволодіння вміннями писемного мовлення іноземною мовою є одним із пріоритетів стандарту вищої освіти та безумовною вимогою сучасності, що створює напрямок міжнародної взаємодії через участь у спільних із зарубіжними закладами вищої освіти проєктах, програмах академічної мобільності, міжнародних науково-практичних конференціях тощо. Крім того, високий рівень сформованості вмінь писемного мовлення передбачений міжнародними кваліфікаційними випробуваннями з іноземної мови.

Метою навчальної (мовної) практики є розвиток комунікативної компетентності в писемному мовленні англійською мовою здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» як їхньої здатності здійснювати письмове спілкування в сфері особистої та професійної комунікації, застосовуючи знання, вміння, навички, стратегії і досвід роботи з іншомовним текстом і знання про особливості побудови письмових висловлювань у культурі мови, що вивчається.

Завданнями навчальної (мовної) практики є формування, розвиток і вдосконалення окремих складників комунікативної компетентності в писемному мовленні:

- лінгвістичної компетентності (оволодіння лексичними засобами й граматичними правилами їх організації);
- соціолінгвістичної компетентності (здатності створювати тексти відповідно до конкретних ситуацій писемної комунікації, що визначають тематику, форми й типи текстів, які продукуються в цих ситуаціях);
- соціокультурної компетентності (знання національно-культурних особливостей побудови письмових текстів, а також уміння і навички використання мовних засобів, які обслуговують ці тексти);
- дискурсивної компетентності (здатності створювати й інтерпретувати тексти та досягати цілісності окремих висловлювань у значущих комунікативних моделях);
- стратегічної компетентності (уміння компенсувати відсутні мовні знання наявними засобами).

Компетентності

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7.Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

Програмні результати навчання

ПРН 1.Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2.Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 6.Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

Навчальна (педагогічна) практика (III курс, 2 тижні)

Друга навчальна (педагогічна) практика є важливим складником процесу підготовки здобувачів вищої освіти, що забезпечує необхідний рівень професійної підготовки до науково-дослідної, науково-методичної, краєзнавчої, культурно-просвітницької діяльності.

Метою навчально (педагогічної) практики студентів III курсу спеціальності 035 Філологія є формування комплексу загальних і фахових компетентностей, необхідних для здійснення подальшої освітньої діяльності для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» і професійної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Під час навчальної (педагогічної) практики студентів III курсу реалізується комплекс **завдань**:

- ознайомити з побудовою освітнього процесу в ЗЗСО, взагалі, і з особливостями організації в ньому процесу навчання англійської мови;
- ознайомити з професійними обов'язками вчителя англійської мови, правилами ведення документації та її видами, підручниками й навчальними матеріалами з англійської мови, обладнанням класу англійської мови, політикою оцінювання навчальних досягнень учнів і засобами мотивування до навчання й заохочення;
- збагатити знання про сучасні методи, технології, засоби навчання англійської мови у ЗЗСО;
- формувати вміння педагогічного спостереження, аналізу уроку, планування етапів уроку відповідно до поставлених завдань.

Під час практики в студентів формуються, розвиваються, поглиблюються загальні й фахові **компетентності**.

Компетентності

ЗК 3.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 6.Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7.Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

Програмні результати навчання

ПРН 1.Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2.Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 6.Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

Виробнича (педагогічна/перекладацька) практика (IV курс, 8 тижнів)

Виробнича (педагогічна та перекладацька) практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня 4 курсу спеціальності 035 Філологія є невід'ємною складовою частиною підготовки фахівців, що здобувають ступінь вищої освіти бакалавр, і складається з двох модулів: педагогічного (практика в ЗЗСО п'ять тижнів) та перекладацького (три тижні).

Здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти передбачає проходження студентами виробничої практики з першої іноземної мови в середніх (базових) класах ЗЗСО: практика сприяє вдосконаленню всієї системи методичної підготовки, розвитку індивідуальних творчих здібностей майбутніх фахівців, їхньої ерудиції, вихованню в них подальшої активності в набутті професійних, перцептивних, проєктувальних, адаптивних і пізнавальних умінь. Практика сприяє формуванню особистісного стилю викладання, об'єктивній оцінці своїх можливостей, застосуванню різноманітних методів та прийомів навчання, сучасних педагогічних технологій.

Перекладацька практика проводиться в умовах, максимально наближених до реальних умов майбутньої професійної діяльності: студенти вводяться в коло проблем перекладача, знайомляться з реальним змістом та об'ємом його роботи. Перекладацька практика сприяє практичній підготовці у сфері перекладознавства, є невід'ємною складовою частиною професійно-педагогічної підготовки фахівців і має на меті ознайомити їх зі змістом та реальними умовами майбутньої професійної діяльності.

Програма практики є основним навчально-методичним документом для студентів та керівників практики від навчального закладу та баз практики.

Виробнича практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня 4 курсу спеціальності 035 Філологія складається з двох модулів: педагогічного та перекладацького.

Метою **педагогічного модуля практики** є формування й поглиблення фахових компетентностей, відповідних практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в школах з виробничим (освітнім) процесом, відпрацювання спеціальних умінь та навичок, а також збирання фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційних робіт (проектів). Мета виробничої практики здобувачів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти визначається характером майбутньої діяльності випускників спеціальності 035 Філологія і полягає в:

- формуванні вмінь та навичок застосування теоретичних та прикладних знань в умовах реального педагогічного процесу;
- узагальненні й систематизації професійних знань, умінь та навичок студентів, підпорядкованих вирішенню головного завдання – комунікативної спрямованості навчання іноземної мови;
- формуванні вміння самостійно аналізувати твори митців слова та свідомо сприймати втілені в них естетичні та духовні цінності;
- стимулюванні науково-методичної творчості студентів, творчого ставлення до праці вчителя;
- підготовці до самостійної роботи у ЗЗСО.

Основною метою **перекладацького модуля практики** є підготовка студентів до виконання роботи професійного перекладача та отримання практичних навичок, пов'язаних з реалізацією різних видів перекладу (усного, письмового, послідовного, синхронного) у різних умовах комунікації (робота з групою, індивідуально, робота з текстами та документами різного рівня складності та спрямування, безпосередньо з клієнтом чи за умов дистантної комунікації: телефон, Інтернет).

Завдання педагогічного модуля практики:

- поглиблення теоретичних знань як з базових філологічних, так і психолого-педагогічних дисциплін;
- навчити планувати і реалізовувати основні види навчально-виховної роботи з учнями (проведення уроку, виховного заходу, факультативних занять, позакласної роботи з предмету, робота в якості класного керівника тощо);
- практичне оволодіння методами, прийомами, засобами й формами викладання мови і літератури у базовій (основній) школі, навичками роботи з навчально-методичною літературою;
- формування та закріплення у студентів-практикантів професійно-ціннісних якостей особистості вчителя;
- засвоєння на практичному рівні посадових функцій конкретного працівника освіти;
- збір матеріалів для продовження виконання дослідження з тематики кваліфікаційної роботи.

Завдання перекладацького модуля практики:

- адаптація студентів до реальних умов перекладацької діяльності; засвоєння на практичному рівні функцій перекладача, його обов'язків та компетенцій;
- формування у студентів-практикантів професійно-ціннісних якостей особистості перекладача: професійної компетентності, творчого підходу до процесу виконання перекладу, комунікабельності, дипломатичних навичок, уваги, вміння концентруватися та адаптуватися у складних ситуаціях;
- закріплення та поглиблення теоретичних знань як з англійської мови (збагачення словникового запасу певною специфічною термінологією), так і з методів перекладу, вибору тих чи інших засобів перекладу з урахуванням особливостей текстів;
- подальший розвиток та удосконалення вмінь перекодування інформації з однієї мови на іншу із застосуванням відомих мовних засобів;
- отримання навичок виявлення домінантних перекладацьких проблем та

знаходження стратегій їх рішення;

- розвиток умінь реалізовувати свої перекладацькі рішення з урахуванням обмежень у часі та ресурсах;
- розвиток вмінь виконання кінцевої правки тексту перекладу (стилістичної, орфографічної, пунктуаційної);
- практичне застосування вмінь виконання перекладу в електронному варіанті;
- формування вмінь та навичок діяльності згідно з правилами перекладацької етики;
- практичне оволодіння формами, методами, прийомами перекладу, навичками практичної роботи з діловими паперами;
- вивчення студентами-практикантами передового досвіду роботи перекладачів (підбір та аналіз експериментального та теоретичного матеріалу для виконання навчально-дослідних, науково-дослідних робіт та подальшої професійної діяльності), вивчення активних засобів та методів перекладу;
- розвиток навичок роботи із словниками різних видів, а також із довідково-інформаційною літературою та новітніми інформаційними технологіями у процесі перекладу.

У цілому дані завдання спрямовані на отримання студентами відповідного досвіду роботи перекладачем, на поглиблення теоретичних знань та розвиток практичних вмінь, розв'язання певних проблем, пов'язаних з ефективною перекладацькою діяльністю.

Під час практики в студентів формуються, розвиваються, поглиблюються загальні й фахові **компетентності**.

ЗК 4.Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК 2.Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6.Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання

ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 19. Мати навички презентувати самостійно проаналізований й систематизований матеріал теоретичного та/або прикладного характеру в рамках конкретної філологічної дисципліни (теоретичний, практичний аспекти).

Виробнича практика (IV курс, 2 тижня)

Метою практики є підготовка до державної атестації з модулю Теоретичні та практичні аспекти англійської мови та перекладу.

Основними завданнями вї практики є:

- 1) удосконалення вмінь і навичок з англійської мови та перекладу ;
- 2) розвиток умінь застосовувати одержані знання під час вирішення конкретних наукових завдань;
- 3) формування готовності й здатності студентів до самоосвіти та саморозвитку в майбутній професійній діяльності.

Під час практики в здобувачів вищої освіти формуються, розвиваються, поглиблюються загальні й фахові **компетентності**.

ЗК 3.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4.Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації зрізних джерел.

ФК 1.Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 6.Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

Програмні результати навчання

ПРН 1.Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2.Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3.Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 12.Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 19. Мати навички презентувати самостійно проаналізований й систематизований матеріал теоретичного та/або прикладного характеру в рамках конкретної філологічної дисципліни (теоретичний, практичний аспекти).

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

3.1. Основні види робіт під час практики

Навчальна (мовна) практика (II курс)

Теоретичний модуль:

- удосконалення фонових знань;
- розширення лексичного запасу студентів;
- опрацювання теоретичного матеріалу з фонетики, лексики та граматики англійської мови.

Практичний модуль:

- занурення в мовне середовище за допомогою сучасних художніх кінофільмів англійською мовою та із залученням до занять носіїв англійської мови;
- розвиток спонтанного мовлення;
- відтворення певних реплік персонажів;

- виразне читання реплік персонажу вказаного фрагменту кінофільму;
- інсценування епізоду кінострічки;
- передання змісту окремих епізодів;
- з'ясування логічного зв'язку подій фільму англійською мовою;
- організація дискусії за матеріалами переглянутого кінофільму;
- висловлювання свого ставлення до вчинків персонажів;
- виконання тестових завдань за кінофільмом;
- складання плану переглянутого фрагменту кінофільму;
- написання твору-роздуму на задану тему;
- організація зустрічей з носіями англійської мови.

Тиждень	Вид роботи	Завдання	Форма звіту
I тиждень	Участь у настановній конференції	Ознайомтесь з метою, змістом, формою проведення навчальної практики, критеріями оцінювання результатів практики, формою звіту	Участь у настановній конференції
	Опрацювання словника	Створіть таблицю, яка містить слово / словосполучення, його український переклад, приклад використання в реченні, вивчіть словник	Таблиця
	Отримання інструкції щодо виконання роботи з написання переказу подій фільму та рецензії на фільм.	Ознайомитись з рекомендаціями щодо виконання роботи з написання переказу подій фільму та рецензії на фільм.	Бесіда з керівником.
	Написання короткого переказу подій фільму (synopsis)	Ознайомитись з рекомендаціями щодо написання короткого переказу подій фільму, скласти конспект, переглянути фільм, написати короткий переказ подій	Конспект матеріалів щодо написання переказу подій; переказ
	Підготовка до написання рецензії на фільм (review)	Ознайомитись з правилами написання рецензії на фільм, скласти словник корисних слів і словосполучень у вигляді таблиці з перекладом українською й прикладом використання в реченні, вивчити слова, прочитати рецензію-зразок, зробити її письмовий переклад українською мовою.	Конспект, таблиця зі словником, переклад рецензії
	Написання рецензії на фільм	Написати рецензію на фільм, дотримуючись правил і використовуючи необхідний словник	Рецензія
	Аналіз результатів роботи з написання короткого переказу й рецензії	Проаналізувати результати перевірки письмових робіт	Бесіда з керівником
	Обговорення художнього фільму	Підготуйте усне монологічне висловлювання про власні враження після перегляду художнього фільму	Групова дискусія
II тиждень	Написання есе з аргументацією	Ознайомитись з правилами написання есе, скласти словник	Конспект, таблиця зі

	«за» та «проти» (for and against essay)	корисних слів і словосполучень у вигляді таблиці з перекладом українською й прикладом використання в реченні, вивчити слова, прочитати есе-зразок, зробити його письмовий переклад українською мовою, написати власне есе	словником, переклад рецензії, есе
	Отримання інструкцій щодо виконання роботи з написання есе різних типів	Ознайомитись з рекомендаціями щодо написання есе різних типів	Бесіда з керівником.
	Написання есе з висловленням власної думки (opinion essay)	Ознайомитись з правилами написання есе, скласти словник корисних слів і словосполучень у вигляді таблиці з перекладом українською й прикладом використання в реченні, вивчити слова, прочитати есе-зразок, зробити його письмовий переклад українською мовою, написати власне есе	Конспект, таблиця зі словником, переклад рецензії, есе
	Написання есе (problem essay)	Ознайомитись з правилами написання есе, скласти словник корисних слів і словосполучень у вигляді таблиці з перекладом українською й прикладом використання в реченні, вивчити слова, прочитати есе-зразок, зробити його письмовий переклад українською мовою, написати власне есе	Конспект, таблиця зі словником, переклад рецензії, есе
	Написання есе-роздуму (discursive essay)	Ознайомитись з правилами написання есе, скласти словник корисних слів і словосполучень у вигляді таблиці з перекладом українською й прикладом використання в реченні, вивчити слова, прочитати есе-зразок, зробити його письмовий переклад українською мовою, написати власне есе	Конспект, таблиця зі словником, переклад рецензії, есе
	Аналіз результатів роботи з написання есе різних типів	Проаналізувати результати перевірки письмових робіт,	Бесіда з керівником
	Дискусія з тем есе	Підготуйтеся до обговорення в групі тематики й проблематики есе	Дискусія
III тиждень	Отримання інструкцій щодо виконання роботи з написання листів різних типів	Ознайомитись з рекомендаціями щодо написання листів різних типів	Бесіда з керівником.
	Написання листа-запита (letter of	Ознайомитись з правилами написання листа, скласти словник	Конспект, таблиця зі

	request)	корисних слів і словосполучень у вигляді таблиці з перекладом українською й прикладом використання в реченні, вивчити слова, прочитати лист-зразок, зробити його письмовий переклад українською мовою, написати власний лист	словником, переклад листа, лист
	Написання листа-скарги (letter of complaint)	Ознайомитись з правилами написання листа, скласти словник корисних слів і словосполучень у вигляді таблиці з перекладом українською й прикладом використання в реченні, вивчити слова, прочитати лист-зразок, зробити його письмовий переклад українською мовою, написати власний лист	Конспект, таблиця зі словником, переклад листа, лист
	Написання листа-вибачення (letter of apology)	Ознайомитись з правилами написання листа, скласти словник корисних слів і словосполучень у вигляді таблиці з перекладом українською й прикладом використання в реченні, вивчити слова, прочитати лист-зразок, зробити його письмовий переклад українською мовою, написати власний лист	Конспект, таблиця зі словником, переклад листа, лист
	Написання листа-звернення (letter of application)	Ознайомитись з правилами написання листа, скласти словник корисних слів і словосполучень у вигляді таблиці з перекладом українською й прикладом використання в реченні, вивчити слова, прочитати лист-зразок, зробити його письмовий переклад українською мовою, написати власний лист	Конспект, таблиця зі словником, переклад листа, лист
	Написання ділового листа (transactional letter)	Ознайомитись з правилами написання листа, скласти словник корисних слів і словосполучень у вигляді таблиці з перекладом українською й прикладом використання в реченні, вивчити слова, прочитати лист-зразок, зробити його письмовий переклад українською мовою, написати власний лист	Конспект, таблиця зі словником, переклад листа, лист
	Аналіз результатів роботи з написання листів різних типів	Проаналізувати результати перевірки письмових робіт	Бесіда з керівником
IV тиждень	Отримання інструкції щодо виконання роботи	Ознайомитись з рекомендаціями щодо виконання роботи з написання анотації на наукову статтю.	Бесіда з керівником.

	з написання анотації на наукову статтю.		
	Написання анотації на статтю (abstract)	Ознайомитись з рекомендаціями щодо написання анотації на статтю., скласти план статті, написати коротку анотацію на статтю	Конспект матеріалів щодо написання анотації статті, анотація статті
	Підготовка до оформлення списку літератури з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015	Ознайомитись з правилами оформлення списку літератури згідно сучасних вимог .	Таблиця з прикладами оформлення джерел різних типів
	Оформлення списку літератури з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015	Оформити список літератури згідно сучасних вимог	Список літератури (30 джерел)
	Ознайомитися з правилами транслітерації джерел у списку літератури	Ознайомитись з правилами транслітерації тексту.	Конспект з правилами транслітерації.
	Оформити транслітеровану версію списку літератури (References), оформлену згідно з вимогами APA (American Psychological Association)	Оформити транслітерований список літератури згідно сучасних вимог	Транслітерований список літератури (References) (30 джерел)
	Аналіз результатів роботи з оформлення списку літератури	Проаналізувати результати перевірки списків літератури	Бесіда з керівником
	Тестування	Повторіть словники, що вивчалися протягом практики, рекомендації до написання текстів різної комунікативної спрямованості	Тест
	Написання звіту з практики, оформлення щоденника	Звіт з практики, щоденник	Участь у підсумковій конференції, складання заліку

Навчальна (педагогічна) практика (III курс)

Практична підготовка здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 035 Філологія III курсу навчання передбачає виконання таких видів робіт:

- знайомство з роботою закладу загальної середньої освіти й керівником від бази практики;
- складання індивідуального плану проходження практики, його узгодження з керівником від бази практики;
- консультації з керівником практики від ХДУ (не менш 1 разу на тиждень);
- знайомство зі специфікою роботи вчителя англійської мови у ЗЗСО, вивчення розпорядку й умов праці;
- аналіз підручників англійської мови;
- спостереження за роботою вчителя англійської мови, складання аналізу уроку;
- складання власного конспекту уроку з англійської мови;
- обговорення результатів практики з керівником від бази;
- оформлення щоденника й звіту з практики;
- участь у підсумковій конференції у ХДУ;
- складання заліку.

Виробнича (педагогічна/перекладацька) практика (IV курс)

Педагогічна практика (блок 1)

Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія під час виробничої (педагогічної) практики повинен оволодіти професійними вміннями та навичками:

- застосовувати теоретичні знання у практичному викладанні мови, планувати і виконувати навчально-виховну роботу з предмету з урахуванням традиційних методик та інноваційних педагогічних технологій;
- складати плани-конспекти уроків з мови різноманітних типів з урахуванням специфіки конкретної теми, розділу, твору, вікових та психологічних особливостей школярів;
- перевіряти та аналізувати класні і домашні завдання учнів;
- готувати та проводити позакласні заходи за фахом, виховну роботу у закріпленому класі;
- проводити та аналізувати уроки різних типів;
- допомагати вчителю у перевірці зошитів та щоденників учнів та у створенні дидактичного матеріалу, наочних засобів навчання;
- працювати в закріпленому класі під керівництвом педагога-наставника.

Види робіт під час першого блоку (педагогічного) практики

Відвідування уроків з англійської мови та спостереження за веденням навчального процесу в закріплених класах.

Вивчення календарно-тематичного плану роботи вчителя англійської мови, ознайомлення з правилами ведення та оформлення шкільної документації.

Відвідування уроків англійської мови з метою вивчення їх структури, ефективних методів та прийомів навчання.

Ознайомлення з навчальними програмами з англійської мови. Вивчення структури та змісту основних підручників, опрацювання методичної літератури з предмету.

Надання допомоги в систематизації навчальної та методичної літератури кабінету англійської мови.

Розробка питань для анкетування учнів.

Проведення анкетувань та опитувань учнів з метою виявлення кола їхніх інтересів та уподобань. Обробка даних та інтерпретація.

Відвідування уроків англійської мови з метою поглиблення знань про види наочності та ТЗН, а також методів їх доцільного та ефективного використання.

Ознайомлення з критеріями оцінювання вмінь та навичок учнів з різних видів мовленнєвої діяльності. Застосування на практиці 12-бальної системи оцінювання.

Проведення пробних уроків задля апробації відомих сучасних методів, прийомів роботи, видів навчальної діяльності учнів на уроках англійської мови у 5-9 класах.

Спостереження за проведенням різних видів контролю. Ознайомлення з критеріями оцінювання самостійних та контрольних робіт.

Ознайомлення з видами інструктажів з техніки безпеки.

Ознайомлення з санітарно-гігієнічними вимогами до організації роботи ЗЗСО.

Ознайомлення з системою позакласної роботи з англійської мови у школі: з гуртками, секція, індивідуальними та масовими заходами.

Відвідування уроків англійської мови з метою складання уявлення про професійно-педагогічні вміння вчителя-предметника.

Проведення пробних уроків, спрямованих на визначення й вирішення практичних, загальноосвітніх, розвивальних та виховних цілей уроку.

Відвідування пробних уроків інших студентів-практикантів.

Вивчення принципів підбору вправ та завдань для домашнього виконання. Надання допомоги вчителю у перевірці домашніх завдань учнів.

Розробка завдань для різних видів контролю з урахуванням новітніх тенденцій у сфері перевірки знань (складання тестів для поточного та тематичного контролю).

Зміст роботи за тижнями:

Зміст програми виробничої практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Заходи щодо виконання програми виробничої практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
I тиждень	
Організація діяльності ЗЗСО. Система роботи школи. Внутрішкільний розпорядок.	Знайомство з адміністрацією бази практики, з особливостями організації роботи в конкретному навчальному закладі, з керівниками від бази практики з фахових дисциплін.
Матеріально-технічне забезпечення сучасного ЗЗСО.	Формування уявлення про матеріально-технічну базу ЗЗСО, про оформлення та устаткування кабінетів англійської мови аудіо- та відеоапаратурою для проведення уроків.
Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання в ЗЗСО. Форми і принципи навчання в ЗЗСО. Передовий педагогічний досвід.	Розподіл за класами, за керівниками від бази практики за фахом студентів. Відвідування уроків з англійської та німецької мов та спостереження за веденням навчального процесу в закріплених класах.
Види планування навчальної діяльності. Календарно-тематичне планування з англійської мови.	Вивчення календарно-тематичного плану роботи вчителя англійської та німецької мов, ознайомлення з правилами ведення та оформлення шкільної документації.
II тиждень	
Організація та забезпечення процесу навчання англійської мови в ЗЗСО.	Відвідування уроків англійської мови з метою вивчення їх структури, ефективних методів та прийомів навчання.
Навчальні програми для ЗЗСО з	Ознайомлення з навчальними програмами з англійської та німецької мов. Вивчення структури та

англійської мови. Основні підручники та методичні посібники з англійської мови для 5-9 класів.	змісту основних підручників, опрацювання методичної літератури з предмету.
Роль і функції завідувача кабінетом англійської мови. Документація завідувача кабінетом.	Знайомство з завідувачем кабінетом англійської/німецької мови. Бесіда з приводу його функціональних обов'язків. Надання допомоги в систематизації навчальної та методичної літератури кабінету.
Методи вивчення інтересів, запитів учнів підліткового віку	Розробка питань для анкетування учнів. Проведення анкетувань та опитувань учнів з метою виявлення кола їх інтересів та уподобань. Обробка даних та інтерпретація.
Змістовно-методичне та матеріально-технічне забезпечення проведення уроків з англійської мови. Наочність та ТЗН.	Відвідування уроків англійської та німецької мов з метою поглиблення знань про види наочності та ТЗН, а також методів їх доцільного та ефективного використання.
III тиждень	
Методика використання наочності та ТЗН в освітньому процесі. Дидактичний та роздатковий матеріал. Технологія виготовлення навчально-методичних матеріалів.	Розробка та виготовлення наочних та дидактичних матеріалів для проведення залікового уроку з
Типи уроків. Структура уроку. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроках англійської мови у 5-9 класах.	Консультація з методистом та вчителем-предметником з приводу визначення обсягу навчального матеріалу уроку та системи вправ і методів їх виконання.
Самоаналіз та аналіз уроку з англійської мови.	Проведення залікового уроку з англійської мови
	Обговорення з вчителем та методистом проведеного уроку, врахування помилок ат визначення шляхів вдосконалення методики проведення уроків.
	Відвідання та аналіз залікових уроків інших студентів
Техніка безпеки та правила поведінки учнів. Види інструктажів.	Проведення інструктажів з учнями з приводу техніки безпеки та правил поведінки.
IV тиждень	

Форми, методи і прийоми проведення позакласних і позашкільних заходів з англійської мови для учнів 5-9 класів.	Розробка та написання сценарію позакласного заходу з німецької мови. Залучення учнів до підготовчого етапу заходу, розподіл ролей та обов'язків. Проведення репетицій заходу. Здійснення контролю за ходом підготовки до заходу.
Типи уроків. Структура уроку. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроках англійської мови в 5-9 класах.	Консультація з методистом та вчителем-предметником з приводу визначення обсягу навчального матеріалу уроку та системи вправ і методів їх виконання.
	Проведення залікового уроку з англійської мови
Самоаналіз та аналіз уроку з німецької мови.	Обговорення з вчителем та методистом проведеного уроку, врахування помилок та визначення шляхів удосконалення методики проведення уроків.
Основи науково-дослідницької роботи в галузі методики викладання англійської мови. Загальна логіка та структура педагогічного дослідження.	Робота у бібліотеці з науково-методичною літературою. Збір матеріалу для підготовки до майбутнього дослідження.
V тиждень	
Форми, методи і прийоми проведення позакласних і позашкільних заходів з англійської мови для учнів 5-9 класів.	Консультація з учителем з приводу проведення позакласного заходу з німецької мови. Проведення позакласного заходу з німецької мови.
Аналіз та самоаналіз позакласного заходу з фаху.	Обговорення з учителем та методистом результатів проведення позакласного заходу з німецької мови.
Методи масового опитування та анкетування, цілеспрямованого спостереження. Методологія проведення педагогічного експерименту. Обробка та інтерпретація наукових даних в педагогічному дослідженні.	Підготовка та проведення опитування учнів з метою виявлення ступеня зацікавленості та вмотивованості вивчення іноземних мов. Обробка та інтерпретація даних опитування.
Оформлення документації	Складання звіту з виробничої (педагогічної) практики Подання методистам конспектів 2-х залікових уроків з англійської мови та сценарію позакласного заходу з німецької мови. Підготовка до складання заліку з практики. Підготовка доповіді на підсумкову конференцію.

Перекладацька практика (блок 2)

Модуль теоретичної підготовки

Розпорядок діяльності практикантів на базі практики. Матеріально-технічна база кафедри. Документи, що регламентують діяльність бази практики (кафедри).

Особливості діяльності перекладача та його функції. Тематичне спрямування перекладів, що потребує база практики.

Основи професійної етики. Специфіка комунікативної діяльності перекладача.

Діловий етикет. Норми міжнародного діловодства.

Комп'ютерні технології. Методи роботи з електронними генераторами перекладу. Особливості виконання перекладу в електронному варіанті. Інтернет технології в перекладі. Словники та довідкова література при перекладі текстів різних тематик. Оформлення ділових паперів. Особливості кінцевої правки документу.

Усний переклад. Методика ведення послідовного перекладу. Особливості перекладу з листка. Синхронний переклад.

Різновиди письмового перекладу. Перекладацькі трансформації. Повний та адаптований переклад. Стислий переклад. Прагматичні аспекти перекладу. Інформативний переклад.

Переклад текстів певного тематичного спрямування. Технічний переклад. Переклад науково-популярної літератури. Переклад ділової документації. Переклад юридичних паперів. Переклад громадсько-політичних текстів. Переклад побутових розмов та діалогів.

Переклад за різних умов комунікації. Робота з групою. Специфіка перекладу за умов дистантної комунікації: телефон, Інтернет. Робота гіда-перекладача.

Оформлення документації. Особливості складання звіту. Методи наукового дослідження.

Зміст роботи за тижнями:

Зміст програми виробничої практики (перекладацької)	Заходи щодо виконання програми виробничої (перекладацької) практики
VI тиждень	
Розпорядок роботи під час практики. Матеріально-технічна база. Документи, які регламентують діяльність бази практики (кафедри).	Одержання загального уявлення про правила внутрішнього розпорядку, матеріально-технічну базу кафедри. Робота з документами, що регламентують діяльність бази практики.
Тематичне спрямування перекладів, що надає база практики.	Ознайомлення з планом роботи на найближче майбутнє з метою формування уявлення про спектр діяльності перекладача.
Норми міжнародного діловодства. Різновиди письмового перекладу.	Здобуття інформації про заплановані заходи, що потребують участі перекладача.
Особливості діяльності перекладача та його функції.	Виконання перекладу ділових та приватних листів.
Робота з групою.	Встановлення тематики перекладів, що користуються найбільшим попитом на сучасному етапі.
Методи наукового дослідження.	Консультації з груповим керівником з приводу проведення залікового заходу та

	<p>певних поточних проблем.</p> <p>Участь у зборах, зустрічах та конференціях.</p> <p>Робота з науковою літературою, підготовка, збір інформації для написання наукової статті.</p>
--	---

VII тиждень	
<p>Переклад ділової документації.</p> <p>Оформлення ділових паперів. Особливості кінцевої правки документації.</p> <p>Інтернет технології в перекладі.</p> <p>Методи наукового дослідження.</p> <p>Специфіка перекладу за умов дистантної комунікації: телефон, Інтернет.</p> <p>Робота з групою.</p>	<p>Виконання перекладів ділових та приватних листів.</p> <p>Підготовка до виконання залікового перекладу.</p> <p>Робота з довідковою літературою з теми.</p> <p>Підбір необхідних словників та Інтернет-ресурсів з теми.</p> <p>Опрацювання довідкових джерел, отримання необхідного запасу фонових знань з теми.</p> <p>Робота з науковою літературою, підготовка, збір інформації для написання наукової статті.</p> <p>Виконання залікового перекладу (№1) за умов дистантної комунікації по телефону чи за умов веб-конференції.</p> <p>Виконання поточних обов'язків перекладача.</p> <p>Консультації з груповим керівником з приводу проведення залікового заходу та певних поточних проблем.</p>
VIII тиждень	
<p>Переклад ділової документації.</p> <p>Оформлення ділових паперів. Особливості кінцевої правки документації.</p> <p>Інтернет технології в перекладі.</p> <p>Методи наукового дослідження.</p> <p>Специфіка перекладу за умов дистантної комунікації: телефон, Інтернет.</p> <p>Робота з групою.</p> <p>Особливості складання звіту. Оформлення документації.</p>	<p>Підготовка до виконання залікового перекладу.</p> <p>Робота з довідковою літературою з теми.</p> <p>Підбір необхідних словників та Інтернет-ресурсів з теми.</p> <p>Опрацювання довідкових джерел, отримання необхідного запасу фонових знань з теми.</p> <p>Робота з науковою літературою, підготовка, збір інформації для написання наукової статті.</p> <p>Виконання поточних обов'язків перекладача.</p> <p>Консультації з груповим керівником з приводу проведення залікового заходу та певних поточних проблем.</p> <p>Виконання залікового адаптованого перекладу (№2) (стислий переклад, інформативний переклад) науково-технічного або науково-популярного тексту.</p> <p>Складання звіту з виробничої практики</p> <p>Подання груповому керівникові звітної документації.</p> <p>Підготовка до складання заліку з практики.</p> <p>Підготовка доповіді на підсумкову конференцію.</p>

Виробнича практика

Метою практики є підготовка до державної атестації з модулю Теоретичні та практичні аспекти англійської мови та перекладу.

Основними завданнями виробничої практики є:

- 4) удосконалення вмінь і навичок з англійської мови та перекладу ;
- 5) розвиток умінь застосовувати одержані знання під час вирішення конкретних наукових завдань;
- 6) формування готовності й здатності студентів до самоосвіти та саморозвитку в майбутній професійній діяльності.

Під час практики в здобувачів вищої освіти формуються, розвиваються, поглиблюються загальні й фахові компетентності.

3.2. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2016. 273с.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2017. 590 с.
3. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підруч. для студ. вузів / С. Ю. Ніколаєва [та ін.] ; ред. К. І. Онищенко. Київ : Ленвіт, 2015. 319 с.
4. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл., які навчаються за напрямом "Філологія". Дніпропетровський ун-т економіки та права. Дніпропетровськ : Вид-во ДУЕП, 2015. 246 с.
5. Тарнопольський О. Б. Рольові ігри : зб. рольових ігор для навч. англ. мови (рівень володіння англ. мовою В1-В2) : навч. посіб. / О. Б. Тарнопольський, Ю. В. Дегтярьова, В. С. Однорогова. Дніпропетр. ун-т економіки та права. Дніпропетровськ : Вид-во ДУЕП, 2020. 123 с.
6. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: навчально- методичний посібник / Редько В. Г., Полонська В.К., Басай Н.П. [та ін.]; за наук. ред. Редька В. Г. Київ: Педагогічна думка, 2018. 360 с.
7. Британ В.Т. Організація вузівської науки / В.Т. Британ. К. : Кондор, 1992. 213 с.
8. Клименюк О.В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: авторський підручник / О.В. Клименюк. Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2017. 398 с.
9. Клименюк О.В. Технологія наукового дослідження : авторський підручник / О.В. Клименюк. Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2017. 308 с.
10. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень : [навчальний посібник] / О.В. Крушельницька. К. : Кондор, 2016. 192 с.
11. Літнарівич Р.М. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / МЕНУ ім. С. Дем'янчука ; Р.М. Літнарівич, О.В. Кубай. Рівне : Вид-во МЕНУ ім. С. Дем'янчука, 2020. 44 с.
12. Мартинюк А.П. Основи наукових досліджень у лінгвістиці : навчально-методичний посібник / А.П. Мартинюк. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 40 с.
13. Навчально- й науково-дослідна робота студентів-філологів (реферат, курсова, випускна робота з української мови та методики її навчання) : навчально-методичний

- посібник для студентів / М.І. Пентилюк, І.В. Гайдаєнко, Т.Г. Окуневич та ін. К. : Ленвіт, 2014. 120 с.
14. Основні вимоги до підготовки та написання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт (для студентів-філологів) : методична розробка / КНУ ім. Т. Шевченка, Ін-т філології ; кер. проекту Г.Ф. Семенюк. К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2015. 82 с.
 15. Пилипчук М.І. Основи наукових досліджень : підручник / М.І. Пилипчук, А.С. Григор'єв, В.В. Шостак. К. : Знання, 2007. 270 с.
 16. Філіпченко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : [посібник] / А.С. Філіпченко. К. : Академвидав, 2014. 208 с.

Допоміжна

17. Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справочное пособие / Е.А. Маслыко, П.К. Бабинская, А.Ф. Будько и др. Минск: Высшая школа, 1015. 445 с.
18. Oxford Guide to British and American Culture. – Oxford: Oxford University Press, 2020. 576 p.
19. Michael McCarthy, Felicity O'Dell. English Vocabulary in Use. – Cambridge: Cambridge University Press, 2015. 303 p.
20. Stuart Redman. English Vocabulary in Use. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. 269 p.
21. The ESL Miscellany. A treasury of cultural and linguistic information. – Vermont: Pro Lingua Associates, 2016. 250 p.
22. James West Davidson, Michael B. Stoff. The American Nation. - New Jersey, 2018. 312 p.
23. Alan Brinkley. American History. A Survey. 2015. 216 p.
24. James O'Driscoll. Britain. – Oxford: Oxford University Press, 2017. 305 p.

Інтернет-ресурси

25. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
26. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
27. Закон України «Про повну загальну систему освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
28. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і для шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10-11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>
29. British Council. Teaching English. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/>
30. Шаблон для написання конспекту з англійської мови. URL: <https://naurok.com.ua/shablon-dlya-napisannya-konspektu-z-angliysko-movi-5173.html>
31. Сучасне викладання іноземних мов. План уроку. URL: <https://nus.org.ua/view/suchasne-vykladannya-inozemnyh-mov-plan-uroku/>
32. British Council. Learn English. Skills. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/skills>
33. British Council. Learn English. Courses. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/courses>
34. British Council. Learn English. Grammar. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar>
35. British Council. Learn English. Vocabulary. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/vocabulary>
36. British Council. Learn English. Business. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/business-english>
37. British Council. Learn English. General English. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/general-english>
38. British Council. Learn English. IELTS. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/IELTS>
39. Film review writing. URL: <https://www.nyfa.edu/student-resources/9-tips-for-writing-a-film-review/>

40. Movie review. URL: <https://www.wikihow.com/Write-a-Movie-Review>

41. Samples of reviews. URL: <https://academichelp.net/samples/academics/reviews/movie/>

3.3. Методичні рекомендації до проведення практики

Навчальна (мовна) практика (II курс)

Навчальна практика організується та координується кафедрою англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова факультету української й іноземної філології та журналістики ХДУ. Основною діяльністю керівника практики є забезпечення організаційного та навчально-методичного керівництва студентами, контроль та оцінка їхньої діяльності. Керівник практики несе безпосередню відповідальність за якість проведення практики, а також забезпечує виконання поточної роботи і програми практики, забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики, знайомить студентів з порядком проходження практики та технікою безпеки, повідомляє про систему звітності; постійно контролює хід практики та виконання студентами її програми; надає консультації студентам щодо виконання індивідуальних завдань; підбиває підсумки практики, оцінює роботу кожного студента та звітує на кафедрі про підсумки проведеної практики; періодично інформує керівника факультету, завідувача кафедри, факультетського керівника практиками про хід практики, вирішує з ними поточні питання.

Студенти-практиканти зобов'язані до початку практики одержати від керівника практики від ЗВО консультації щодо оформлення всіх необхідних документів; своєчасно прибути на базу практики; у повному обсязі виконати всі завдання програми практики; скласти індивідуальний план проходження практики і затвердити у групового керівника; вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії; працювати не менше 6 годин на день (не більше ніж 40 год. на тиждень); своєчасно підготувати всі необхідні документи і скласти залік з практики.

Вид роботи	Методичні рекомендації до її виконання
Опрацювання словника	Лексичні одиниці (підручник «Successful Writing. Upper-Intermediate», с. 133-135) додаються до таблиці з паралельним українським перекладом і прикладом використання в реченні. Приклади рекомендується створювати самостійно. Опрацьовані лексичні одиниці необхідно вивчити.
Написання рецензії на фільм	У процесі перегляду художнього фільму випишіть слова й словосполучення, які є ключовими у репліках персонажів і які мають для вас комунікативну цінність, в окремий зошит разом з їхнім українським перекладом. Для правильного перекладу консультируйтесь зі словниками. Ознайомтесь з рекомендаціями до написання рецензії на художній фільм (підручник «Successful Writing Upper-Intermediate» с. 104), виконайте вправи (с.105-106). Прочитайте англійську рецензію-зразок, виконайте її письмовий український переклад, подайте на перевірку керівнику Використовуючи інструкцію з написання рецензії на художній фільм, а також використовуючи корисний словник, який був опанований під час перекладів, напишіть власну рецензію на художній фільм.
Написання есе різних типів	Уважно прослухайте роз'яснення та інструкцію керівника. Користуючись інструкціями до вправ, виконайте тренувальні вправи з підручника «Successful Writing. Upper-Intermediate» (с. 64, 71, 76, 79). Проаналізуйте структуру та стиль зразків

	автентичного тексту з відповідною комунікативною метою. Виконайте письмово переклад українською мовою тексту-зразка. Напишіть власний текст з відповідною комунікативною метою за умовами вказаних вправ та наслідуючи структуру та стилістичні особливості тексту-зразка.
Написання листів різних типів	Уважно прослухайте роз'яснення та інструкцію керівника. Користуючись інструкціями до вправ, виконайте тренувальні вправи з підручника «Successful Writing. Proficiency» (с.). Проаналізуйте структуру та стиль зразків автентичного тексту з відповідною комунікативною метою. Виконайте письмово переклад українською мовою тексту-зразка. Напишіть власний текст з відповідною комунікативною метою за умовами вказаних вправ та наслідуючи структуру та стилістичні особливості тексту-зразка.
Складання анотації до статті, оформлення списку літератури та його транслітерація	Уважно прослухайте роз'яснення та інструкцію керівника. Користуючись інструкціями до написання анотації, прочитайте статтю, складіть її план та напишіть анотацію до статті. Проаналізуйте вимоги до оформлення списку літератури та оформіть список літератури (30 джерел). Ознайомтесь з правилами транслітерування тексту та транслітеруйте джерела з вашого списку латиницею за вимогами APA.
Написання звіту	Звіт оформлюється в друкованому вигляді на аркуші А4, 14 шрифтом, інтервал 1,5, вирівнювання по ширині, обсяг – 300 слів. Звіт має містити такі обов'язкові складники: <ul style="list-style-type: none"> • загальна характеристика видів роботи, що виконувалися під час практики, • самоаналіз якості виконання завдань з практики, характеристика труднощів, що виникали під час проходження практики, • загальна оцінка результатів проходження практики (які знання поглиблено, яких нових знань і вмінь набуто тощо), побажання щодо покращення умов проходження практики. Звіт має бути оригінальним твором, виконаним самостійно кожним студентом.
Оформлення щоденника, підготовка до складання заліку	Оформіть щоденник згідно з вимогами.

Навчальна (педагогічна) практика (III курс)

Написання звіту про результати навчальної (педагогічної) практики.

Звіт студента оформлюється в друкованому вигляді на аркуші А4, 14 шрифтом, інтервал 1,5, вирівнювання по ширині, обсяг – 2-3 сторінки. Звіт має містити такі обов'язкові складники:

- загальна характеристика бази практики;
- результати спостереження за роботою вчителя англійської мови з посиланням на конкретні приклади (які методи, прийоми, засоби навчання й форми роботи використовує та з якою метою, з якими проблемами й труднощами стикається протягом уроку й як їх долає, як використовує технічні й нетехнічні засоби навчання тощо);

- результати спостереження за роботою учнів на уроці англійської мови з посиланням на конкретні приклади (вік учнів, кількість, загальне враження про рівень сформованості знань і вмінь з англійської мови, які методи й засоби навчання викликали позитивну й негативну реакцію, які форми роботи викликали зацікавленість тощо);
 - загальна оцінка проходження практики (якого нового досвіду набуто, які знання поглиблено, які навички й вміння сформовано тощо);
 - побажання щодо вдосконалення змісту й умов проходження практики.
- Звіт має бути оригінальним твором, виконаним самостійно кожним студентом.

Аналіз уроку з англійської мови

Зробіть аналіз відвіданого уроку англійської мови, використовуючи схему з підручника «Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика» (Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підруч. для студ. вузів / С. Ю. Ніколаєва [та ін] ; ред. К. І. Онищенко. Київ : Ленвіт, 2019. С. 481):

Схема загального аналізу уроку

- I. Цілеспрямованість уроку.
 1. Визначити тему уроку, місце уроку в тематичному циклі, тип уроку.
 2. Назвати цілі уроку: практичні, виховні, загальноосвітні, розвивальні, професійно орієнтовані.
 3. Встановити відповідність поставлених цілей типу уроку та його місцю в тематичному циклі уроків.
- II. Структура і зміст уроку.
 1. Зафіксувати етапи уроку в їх послідовності.
 2. Встановити відповідність прийомів навчання основним цілям уроку.
 3. Оцінити раціональність співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ.
 4. Назвати допоміжні засоби навчання, що використовувались, оцінити їх доцільність та ефективність.
 5. Визначити розвивальну, виховну, освітню цінність мовленнєвого матеріалу уроку і вправ, їх відповідність віковим інтересам учнів.
- III. Активність учнів на уроці.
 1. Визначити основні форми взаємодії вчителя та учнів на уроці, їх місце (на якому етапі, для виконання яких завдань) та ефективність.
 2. Назвати прийоми стимулювання мовленнєвої і розумової активності учнів.
- IV. Мовленнєва поведінка вчителя.
 1. Визначити відповідність мовлення вчителя мовній нормі, його адаптованість до рівня мовної підготовки учнів і вимог шкільної програми.
 2. Визначити ступінь володіння виразами класного вжитку.
 3. Оцінити чіткість і доступність формулювання вчителем завдань для учнів і зверненість його мовлення до учнів.
 4. Визначити доцільність використання рідної мови вчителем на уроці.
 5. Встановити співвідношення мовлення вчителя та учнів на уроці.
- V. Результативність уроку.
 1. Підсумувати те, чого навчились учні на уроці.
 2. Визначити відповідність рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь поставленим цілям.
 3. Оцінити об'єктивність і мотиваційний потенціал виставлених учителем оцінок.

Конспект уроку з англійської мови

Складіть конспект уроку англійської мови, використовуючи зразки з джерел №22, 23 зі списку рекомендованої літератури або орієнтовний зразок (дивись нижче).

Орієнтовний зразок

План-конспект уроку

Тема:

Мета: практична; освітня; розвивальна; виховна.

Обладнання: (з-поміж усіх засобів навчання вкажіть підручник, який використовується на уроці)

№	Етап уроку	Час	Зміст роботи		Метод, прийом, засіб навчання
			Дії (слова) учителя	Дії (слова) учнів	
1	<i>Назвіть етап уроку, наприклад: «Повідомлення мети уроку:</i>	<i>Вкажіть, скільки часу планується витратити на цей етап, напр. 1 хв.</i>	<i>Напишіть слова учителя (повідомлення, пояснення, інструкції), наприклад: «Мета нашого уроку - ... / The topic of our lesson is»</i>	<i>Напишіть, що мають зробити учні або як вони мають відповісти</i>	<i>Назвіть метод, прийом і засіб/засоби навчання, які використано на цьому етапі</i>

Виробнича практика IV курс

Модуль педагогічної практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня 4 курсу спеціальності 035 Філологія є завершенням вивчення дисциплін «Педагогіка», «Психологія», «Практика усного та писемного мовлення», «Методика навчання іноземної мови в закладах загальної середньої освіти». Під час практики студенти повинні розвинути свої індивідуальні здібності й закріпити навички професійної педагогічної підготовки, здобуті впродовж вивчення вищезгаданих дисциплін. Під час підготовки до проведення уроків студентам необхідно консультуватись з керівником практики та провідними викладачами курсу, які нададуть чіткі методичні рекомендації щодо їх організації та проведення, забезпечать необхідними методичними матеріалами, в тому числі в електронному вигляді.

Модуль перекладацької практики є завершенням вивчення дисциплін «Практика усного та писемного перекладу», «Вступ до перекладознавства», «Порівняльна лексикологія англійської та української мов», «Теорія та практика перекладу». Під час практики студенти повинні розвинути свої індивідуальні здібності й закріпити навички професійної підготовки перекладача, здобуті впродовж вивчення вищезгаданих дисциплін та спецкурсів. Під час виконання письмових перекладів студентам необхідно консультуватися з керівником

Виробнича практика IV курс (2 тижні)

Відповідно до мети та завдання практики студенти опрацьовують питання, зазначені в Переліку (див. нижче), самостійно добирають додаткові джерела інформації, готують короткі доповіді, які обговорюються спільно з керівником практики. Окремі результати практики висвітлюються в підготовлених 2-х комп'ютерних презентаціях (1 з теоретичних і 1 з практичних аспектів англійської мови та перекладу) за заданою тематикою, попередньо узгоджені з керівником практики. Зміст презентацій практиканта показує рівень його загальнотеоретичної та професійної підготовки. Презентації мають бути достатньо інформативними. Під час презентування результатів вивчення питань здобувач має представити:

- науково-аналітичний огляд джерел щодо виникнення й сучасний стан досліджуваної проблеми;
- критичний аналіз монографічних і періодичних наукових видань з питань, що

досліджувалися;

- ключову інформацію в зручній для сприйняття формі (таблиці, діаграми, ілюстрації тощо);
- самостійні дослідження, виконані із залученням сучасних інформаційних технологій, висновки.
- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з фаху;
- вміння виявляти проблеми наукового і практичного змісту та пропонувати шляхи їх вирішення;
- розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методами дослідження;
- розвиток навичок пошуку та систематизації інформації, її обробки із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем;
- визначення рівня підготовки студента до самостійного аналізу та викладу матеріалу.

Перелік питань для опрацювання:

Теоретичні аспекти англійської мови

1. Типи та джерела лексичних змін у словниковій базі англійської мови.
2. Запозичення з класичних мов у середньоанглійському та новоанглійському періодах.
3. Розвиток нових граматичних категорій дієслова: діахронічний аспект.
4. Великий зсув голосних у середньоанглійському періоді та його інтерпретації.
5. Наголос у давньоанглійському, середньоанглійському та ранньому новоанглійському періодах.
6. Іменник у давньоанглійському періоді. Категорія відмінку.
7. Частини мови та їх граматичні категорії у давньоанглійському періоді.
8. Складові компоненти давньоанглійської словникової бази.
9. Розвиток претерито-презентних дієслів у середньоанглійському періоді.
10. Лінгвістичні закони Я. Грімма та К. Вернера.
11. Сильні та слабкі дієслова у середньоанглійському періоді.
12. Лінгвістичні особливості сучасних і давніх германських мов.
13. Іменник та його граматичні категорії у середньоанглійському періоді.

II. Вступ до теорії перекладу

1. Визначення поняття «теорія перекладу», її завдання та методи дослідження.
2. Переклад як акт міжмовної комунікації. Лінгвістичні та екстралінгвістичні фактори, що впливають на якість перекладу.
3. Основні види міжмовного посередництва.
4. Базисні категорії теорії перекладу.
5. Типи та види перекладу.
6. Еквівалентність та адекватність перекладу.
7. Переклад як посередник у міжкультурній комунікації.
8. Жанрові засади теорії перекладу.
9. Прагматичні аспекти перекладу.
10. Поняття семіотичного та інтерсеміотичного перекладу.
11. Способи виявлення та перекладу лексики з фоновою інформацією.
12. Особливості перекладу слів-реалій.
13. Особливості перекладу оказіональних та фразеологічних одиниць.
14. Особливості перекладу неологізмів та архаїзмів.
15. Міжкультурні аспекти перекладу.
16. Техніка перекладу.

III. Лексикологія англійської мови

1. Етимологічний склад англійської мови:

2. Асиміляція запозичень: типи та ступені асиміляції.
3. Типи запозичень у словниковому складі сучасної англійської мови.
4. Афіксація (префікси, їх класифікація; суфікси, їх класифікація; продуктивні та непродуктивні афікси; комбінаторна властивість афіксів).
5. Словоскладання: класифікація складних слів; типи дериваційних складних слів.
6. Конверсія.
7. Скорочення.
8. Референтний та функціональний підходи до значення.
9. Полісемія: семантична структура багатозначних слів.
10. Зміна значення слова.
11. Словниковий склад як система.
12. Синоніми.
13. Полярність значення: морфологічна та семантична класифікація антонімів.
14. Вільні словосполучення: проблема їх визначення; класифікація вільних словосполучень.
15. Фразеологія: різні підходи до класифікації фразеологічних одиниць. 16. Типи словників.
17. Варіанти та діалекти англійської мови.

IV. Теоретична граматики англійської мови

1. Загальна характеристика граматичної будови англійської мови.
2. Системні відносини у мові. Парадигматика та синтагматика.
3. Лексичні та граматичні аспекти слова. Типи граматичного значення.
4. Граматичні категорії та їх реалізація.
5. Проблема частин мови в сучасній англійській мові.
6. Граматичні властивості іменника.
7. Граматичні категорії іменника: категорії числа та відмінка.
8. Граматичні властивості дієслова.
9. Граматичні категорії дієслова: категорія часу та категорія виду.
10. Граматичні категорії дієслова: категорія стану.
11. Субстантивні словосполучення в англійській мові.
12. Дієслівні словосполучення в англійській мові.
13. Речення. Різні підходи до вивчення речень.

V. Стилїстика англійської мови

1. Стилїстика в системі наук: вихідні та основні поняття стилїстики.
2. Загальнонаукові поняття стилїстики.
3. Поняття «норми» в стилїстиці.
4. Основні поняття стилїстики: поняття лексико-стилїстичної та синтактико-стилїстичної парадигми, виразного засобу та стилїстичного прийому; синтагматичні відносини, на основі яких формується стилїстичний прийом: детермінація, інтердепенденція, констеляція.
5. Поняття образу і образності в стилїстиці: підходи до визначення поетичного слова.
6. Стилї у сучасній англійській мові: проблема визначення; підходи до визначення стилю; стилї мови, мовленнєвої діяльності та мовлення; індивідуальний стилї письменника.
7. Стилї та значення. Типи значень у стилїстиці.
8. Проблема стилїстичної диференціації сучасної англійської мови.
9. Стилї художньої літератури та його основні лінгвістичні характеристики.
10. Публіцистичний стилї, його основні лінгвістичні характеристики.
11. Стилї наукової прози, його основні лінгвістичні характеристики.
12. Офіційно-діловий стилї, його основні лінгвістичні характеристики.
13. Стилїстична диференціація словникового складу сучасної англійської мови.
14. Загальна характеристика семасіологічних засобів сучасної англійської мови.
15. Стилїстична семасіологія: фігури заміщення.
16. Стилїстична семасіологія: фігури суміщення.

17. Виразні засоби та стилістичні прийоми синтаксису сучасної англійської мови.

VII. Країнознавство

1. Країна (територія, історія, населення) та її державний, політичний та економічний устрій.

2. Освіта, культурне та суспільне життя: освіта (середня та вища); нові тенденції в організації освіти та змісті навчання в Об'єднаному Королівстві та США; свята, традиції та звички; життя молоді в Об'єднаному Королівстві та США.

Практичні аспекти англійської мови

1. Політичний устрій Великої Британії. Основні політичні партії.

2. Улюблений музичний жанр. Відомі композитори/виконавці в цьому жанрі.

3. Засоби масової інформації в Україні, Великій Британії та США.

4. Основні політичні сили в Україні.

5. Улюблений напрям у мистецтві.

6. Правопорушення та покарання.

7. Виборча система в США, головні політичні партії.

8. Телебачення України.

9. Здорове харчування. Культура харчування у США, Великій Британії та Україні.

10. Переваги й недоліки покупок традиційним шляхом і через комп'ютерну мережу/за каталогом.

11. Декларація прав людини.

12. Ситуація на ринку праці в Україні. Перелік необхідних умов для отримання хорошої роботи. Персональні якості, що є запорукою успіху.

13. Рідне місто. Порівняльний аналіз життя в столиці та інших містах України (переваги та недоліки).

14. Проблеми великих міст (транспорт, довкілля, злочинність, міграція тощо). Заходи, необхідні для вирішення цих проблем. Перспективи розвитку мегаполісів у світі.

15. Основні кліматичні зони. Зміни клімату, які відбуваються останнім часом та їх наслідки.

16. Улюблена погоди та погода, яку ви не любите.

17. Відображення характеру, поведінки, настрою людини через одяг. Критерії, якими ви керуєтеся при виборі одягу.

18. Переваги та недоліки утримання домашніх улюбленців, ставлення до них в Україні та Великій Британії.

19. Проблеми диких тварин та шляхи їх вирішення. Аргументи за та проти утримання диких тварин у зоопарках.

20. Характеристика Великої Британії з географічної та політичної точки зору.

21. Сполучені Штати Америки як федеративна держава. Світова політика країни.

22. Запорука успіху кіноіндустрії в світі. Минуле кінематографу та його перспективи на майбутнє.

23. Місце театру в житті сучасної людини. Найбільш популярні види театрального мистецтва.

24. Авіаподорож як необхідна складова життя сучасної людини. Недоліки та переваги авіаперельотів.

25. Рівень медичного обслуговування в Україні та в світі. Хвороби, які є найбільш загрозливими для життя людини в сучасному світі та можливості їх лікування. Переваги та недоліки альтернативної та академічної медицини.

26. Парниковий ефект та його причини та можливі наслідки.

27. Видатні політичні фігури Великої Британії, США та України.

28. Політична система США. Структура Конгресу США та принципи його функціонування.

29. Головні учасники судового процесу.

30. Стихійні лиха як наслідок діяльності людини.

4. ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль діяльності практикантів під час практики складається з поточного і підсумкового.

Поточний контроль навчальної практики здійснюється груповим керівником (присутність на базі практики фіксується на відповідній кафедрі).

Підсумковий контроль здійснюється після завершення практики в спеціально відведений час на наступному після завершення проходження практики тижні. Залік виставляє груповий керівник з навчальної практики. Після заліку всі студенти беруть участь у підсумковій конференції.

Навчальна (мовна) практика

Контроль виконання програми навчальної практики студентів складається з поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль здійснюється керівником практики протягом усього її періоду за такими напрямками:

- дотримання вимог навчальної дисципліни та техніки безпеки;
- активна вмотивована участь в усіх видах діяльності під час практики;
- вчасне, самостійне та якісне виконання здобувачем кожного виду роботи;
- рівень сформованості англійськомовної комунікативної компетентності в писемному мовленні та всіх її складників;
- оперативність виправлення недоліків та помилок, вказаних керівником.

Підсумковий контроль здійснюється після закінчення практики: здобувач звітує перед комісією про виконання програми практики і надає звітну документацію керівнику практики. Груповий керівник практики пропонує здобувачеві підсумкову оцінку на підставі сумарної оцінки за всіма напрямками його діяльності під час проходження практики.

Навчальна (педагогічна) практика

Контроль виконання програми навчальної практики студентів складається з поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється керівником практики протягом усього її періоду за такими напрямками:

- дотримання вимог трудової дисципліни та техніки безпеки;
- активна вмотивована участь в усіх видах діяльності під час практики;
- вчасне та якісне виконання студентом кожного виду діяльності;
- рівень сформованості англомовної комунікативної компетентності та всіх її складників (фонетичних і лексико-граматичних навичок, мовленнєвих умінь і знань з теоретичних аспектів англійської мови);
- оперативність виправлення недоліків та помилок, вказаних керівником.

Підсумковий контроль здійснюється після закінчення практики: студент звітує перед комісією про виконання програми практики і надає звітну документацію керівнику практики. Груповий керівник практики пропонує студенту підсумкову оцінку на підставі сумарної оцінки за всіма напрямками його діяльності під час проходження практики. Студент, який не виконав у програму практики або отримав негативну залікову оцінку, відраховується з університету за поданням декана факультету.

Виробнича практика

Модуль педагогічної практики

Поточний контроль:

- облік відвідування та знаходження студентів на базі практики (не більше ніж 40 год. на тиждень);
- відвідування викладачами – керівниками практики від університету пробних та залікових уроків студентів з наступним обговоренням;
- систематичний контроль за виконанням студентом індивідуального плану практики;

Підсумковий контроль:

- перевірка документації: «Щоденника практики» з відгуками керівників від бази практики та кафедр ХДУ, конспекти проведених уроків та виховних заходів;
- присутність на конференціях;
- складання заліку.

Модуль перекладацької практики

Поточний контроль

- облік відвідування та перебування студентів на базах практики протягом 6 годин, що проводиться старостою групи, груповим керівником, керівником від бази практики та відділом практик та працевлаштування університету;
- систематичний контроль за виконанням індивідуального плану практики з боку групового керівника;
- перевірка документації практики на проміжному етапі практики.

Підсумковий контроль

- перевірка документації практики на заключному етапі практики;
- проведення підсумкових конференцій на базі практики;
- складання заліку з перекладацької практики.

Поточний контроль під час переддипломної практики здійснюється протягом практики науковим керівником та кафедрою (обговорення структурних розділів кваліфікаційної роботи з визначенням необхідних положень дослідження, що потребують опрацювання або переробки).

Підсумковий контроль здійснюється на засіданнях кафедри практики іноземних мов, кафедри англійської мови та методики її викладання у формі передзахисту кваліфікаційної роботи з наданням необхідної інформації.

Виробнича

Контроль діяльності випускників під час практики складається з поточного і підсумкового.

Поточний контроль здійснюється протягом практики керівником та кафедрою.

Підсумковий контроль здійснюється на засіданні кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова в формі звітів-презентацій досліджених і вивчених питань до Державної атестації.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Навчальна (мовна) практика (II курс)

Звіт з навчальної (мовної) практики складається з таких частин:

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ

I. ВСТУП:

1. База практики: _____
2. Терміни проходження практики з _____ по _____ .

3. Термін захисту звіту з практики _____

4. Керівник практики: _____

5. Умови для проходження студентом навчальної практики.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА (відповідно до завдань програми практики).

1. Опис змісту роботи, яка була виконана за період проходження навчальної практики;
2. Коротка характеристика вивчених матеріалів.
3. Характеристика завдань і доручень, які були виконані та їх результати.
4. Опис результатів виконання індивідуального завдання.
5. Проблемні питання, які виникли в процесі проходження навчальної практики, в яких формах вони розглядались та які рішення були прийняті.

III. ВИСНОВКИ

1. Узагальнення позитивних результати проходження практики.
2. Труднощі теоретичного та практичного характеру, які виникали під час проходження практики.
3. Формулювання пропозиції щодо усунення проблеми, які виникли під час проведення практики.

Навчальна (педагогічна) практика (III курс)

Звіт з навчальної (педагогічної) практики складається з таких частин:

- щоденник практики, оформлений згідно з вимогами;
- матеріали практики: звіт, *аналіз 1 уроку англійської мови, конспект 2 уроків англійської мови.*

Конспект уроку англійської мови

Складіть конспект уроку англійської мови, використовуючи орієнтовний зразок (дивись нижче).

Орієнтовний зразок

План-конспект уроку

Тема:

Мета:

- практична –
- освітня -
- розвивальна –
- виховна –

Обладнання: (з-поміж усіх засобів навчання вкажіть підручник, який використовується на уроці)

№	Етап уроку	Час	Зміст роботи		Метод, прийом, засіб навчання
			Дії (слова) учителя	Дії (слова) учнів	

1	Назвіть етап уроку, наприклад: «Повідомлення мети уроку:	Вкажіть, скільки часу планується витратити на цей етап, напр. 1 хв.	Напишіть слова учителя (повідомлення, пояснення, інструкції), наприклад: «Мета нашого уроку - ... / The topic of our lesson is»	Напишіть, що мають зробити учні або як вони мають відповісти	Назвіть метод, прийом і засіб/засоби навчання, які використано на цьому етапі
---	--	---	--	--	---

Аналіз уроку англійської мови

Зробіть аналіз відвіданого уроку англійської мови, використовуючи схему з підручника «Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика»:

Схема загального аналізу уроку

I. Цілеспрямованість уроку.

1. Визначити тему уроку, місце уроку в тематичному циклі, тип уроку.
2. Назвати цілі уроку: практичні, виховні, загальноосвітні, розвивальні, професійно орієнтовані.
3. Встановити відповідність поставлених цілей типу уроку та його місцю в тематичному циклі уроків.

II. Структура і зміст уроку.

1. Зафіксувати етапи уроку в їх послідовності.
2. Встановити відповідність прийомів навчання основним цілям уроку.
3. Оцінити раціональність співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ.
4. Назвати допоміжні засоби навчання, що використовувались, оцінити їх доцільність та ефективність.
5. Визначити розвивальну, виховну, освітню цінність мовленнєвого матеріалу уроку і вправ, їх відповідність віковим інтересам учнів.

III. Активність учнів на уроці.

1. Визначити основні форми взаємодії вчителя та учнів на уроці, їх місце (на якому етапі, для виконання яких завдань) та ефективність.
2. Назвати прийоми стимулювання мовленнєвої і розумової активності учнів.

IV. Мовленнєва поведінка вчителя.

1. Визначити відповідність мовлення вчителя мовній нормі, його адаптованість до рівня мовної підготовки учнів і вимог шкільної програми.
2. Визначити ступінь володіння виразами класного вжитку.
3. Оцінити чіткість і доступність формулювання вчителем завдань для учнів і зверненість його мовлення до учнів.
4. Визначити доцільність використання рідної мови вчителем на уроці.
5. Встановити співвідношення мовлення вчителя та учнів на уроці.

V. Результативність уроку.

1. Підсумувати те, чого навчились учні на уроці.
2. Визначити відповідність рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь поставленим цілям.
3. Оцінити об'єктивність і мотиваційний потенціал виставлених учителем оцінок.

Звітна документація складається з:

- заповненого «Щоденника практики» з оцінками за кожен вид діяльності та підсумковою оцінкою;
- папки з англійської та німецької мов, що містить:
 - титульний аркуш;
 - конспекти залікових уроків з англійської мови, підписані викладачем–керівником практики від кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова;
 - конспект позакласного заходу з німецької мови підписаний викладачем–керівником практики від відповідної кафедри.

Модуль перекладацької практики

Звіт студента, виконаний у письмовій формі повинен налічувати до 4-5 друкованих аркушів і містити наступні пункти:

- час, місце, тривалість виробничої практики;
- жанрово-стилістичні характеристики письмового матеріалу, що перекладався;
- види документів, види усного перекладу (послідовний, діалог, переклад з аркуша, реферат);
- загальна кількість перекладених сторінок;
- перелік інших виконаних робіт.

Орієнтовний перелік видів роботи в «Календарному графіку проходження практики» («Щоденник практики»)

[I блок. Навчально-методична робота –

оцінюють викладачі – керівники з практики від ХДУ]

1. Заліковий урок з англійської мови з теми «_____» (2)

[II блок. Організаційно-виховна робота –

оцінюють викладачі кафедри германської та романської філології ХДУ]

2. Заліковий виховний захід (з німецької мови) з теми «_____»

[III блок. Виконання залікових перекладів –

оцінюють викладачі – керівники з практики від ХДУ]

1. Заліковий переклад 1 «...тема...».
2. Заліковий переклад 2 «...тема...».

[IV блок. Оформлення звітної документації –

оцінюють викладачі – керівники з практики від ХДУ]

1. Оформлення щоденника практики.
2. Написання та захист звіту з практики

Виробнича практика IV курс (2 тижні)

На завершення виробничої практики студент повинен здати керівникові звіт, який складається з 2 самостійно розроблених комп'ютерних презентацій, визначених керівником і зазначених у списку питань для опрацювання з теоретичних і практичних аспектів англійської мови та перекладу. Під час презентування результатів вивчення питань здобувач має представити:

- науково-аналітичний огляд джерел щодо виникнення й сучасний стан досліджуваної проблеми;
- критичний аналіз монографічних і періодичних наукових видань з питань, що досліджувалися;
- ключову інформацію в зручній для сприйняття формі (таблиці, діаграми, ілюстрації)

тощо);

- самостійні дослідження, виконані із залученням сучасних інформаційних технологій, висновки;
- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з фаху;
- вміння виявляти проблеми наукового і практичного змісту та пропонувати шляхи їх вирішення;
- розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методами дослідження;
- розвиток навичок пошуку та систематизації інформації, її обробки із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем;
- визначення рівня підготовки студента до самостійного аналізу та викладу матеріалу.